

НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Лисенко А.М., к.ю.н., професор, докторант

Ткачов М.М., к.е.н., доцент

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Розвиток правового забезпечення інтелектуальної власності (ІВ) є важливим елементом формування сучасної економіки знань, стимулювання інновацій та захисту прав творців. В умовах глобалізації та цифровізації перед правовою системою у сфері ІВ постають нові виклики, що вимагають адаптації законодавства та його гармонізації з міжнародними стандартами.

Ключові напрями розвитку правового забезпечення ІВ представлено нами на рис. 1.

Рис. 1 Ключові напрями розвитку правового забезпечення ІВ

Джерело: авторська розробка

Удосконалення норм національного законодавства відповідно до угод включає в себе угоди TRIPS (Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності): договори Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ), зокрема Паризької та Бернської конвенцій. Впровадження норм Європейського Союзу для забезпечення інтеграції в європейське правове середовище передбачає розширення участі у міжнародних угодах, що регулюють ІВ.

Врегулювання питань захисту авторських прав у цифровому середовищі, на наш погляд, стосується прав на цифрові твори, такі як програмне забезпечення, бази даних, медіаконтент; захисту творів, розміщених в інтернеті, від нелегального використання; запровадження механізмів ліцензування у цифровій сфері (smart licensing); використання блокчейн-технологій для реєстрації авторських прав і патентів.

Розробка ефективних механізмів запобігання контрафакції передбачає створення спеціалізованих підрозділів для боротьби з піратством і підробками; підвищення штрафів за порушення прав ІВ; спрощення процедури реєстрації об'єктів ІВ, зокрема через електронні системи; посилення охорони географічних зазначень, торговельних марок, промислових зразків та патентів.

Удосконалення діяльності організацій колективного управління правами може здійснюватися в напрямку забезпечення прозорості у розподілі роялті; встановлення справедливого балансу між інтересами правовласників і користувачів; створення сучасних платформ для збору та розподілу авторської винагороди.

Модернізація патентного законодавства з урахуванням розвитку технологій стосується в першу чергу регулювання прав на штучний інтелект як автора чи винахідника; захисту інноваційних бізнес-моделей і технологій; спрощення процедури патентування для стартапів і малого бізнесу.

Проведення освітніх програм для підвищення обізнаності про права ІВ серед підприємців, винахідників, творців; юридичних фахівців і суддів%

популяризація важливості захисту ІВ у суспільстві.

Впровадження спеціалізованих судів для розгляду справ у сфері ІВ передбачає розвиток альтернативних методів вирішення спорів, таких як медіація та арбітраж.

Розробка нових правових норм для захисту об'єктів ІВ, створених із використанням штучного інтелекту, а також регулювання використання великих даних для створення інтелектуального продукту.

Правильне правове забезпечення ІВ стимулює інновації, розвиває креативну економіку та сприяє інтеграції країни в міжнародні ринки. Особливе значення це має для країн із перехідною економікою, таких як Україна, де розвиток ІВ може стати каталізатором модернізації економіки та інноваційного прориву.

Ефективне правове забезпечення інтелектуальної власності є основою для захисту творчих ідей, інновацій, брендів і технологій. Це комплексний підхід, який включає створення ефективної законодавчої бази, механізмів захисту та правозастосування, а також сприяння інноваціям і міжнародній співпраці.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14742968>

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБЛІКОВИХ СИСТЕМ МАЛОГО БІЗНЕСУ ЧЕРЕЗ ЦИФРОВІЗАЦІЮ

Пасечник М.С. здобувач магістерського рівня,
Замлинський В.А., професор кафедри обліку і оподаткування
Одеський державний аграрний університет

Цифрова трансформація обліку є невідворотнім процесом, який відкриває перед підприємствами нові можливості для розвитку. Бухгалтерам необхідно постійно розвиватися та освоювати нові технології, щоб залишатися затребуваними на ринку праці та вести конкурентну обліково-аналітичну і контрольну діяльність. Питаннями цифровізації обліку та його трансформаційним потенціалом, перевагами та проблемами займалися багато